

YTTRANDE ÖVER "GESTALTAD LIVSMILJÖ – EN NY POLITIK FÖR ARKITEKTUR, FORM OCH DESIGN", SOU 2015:88

Bakgrund ärende

Sverigeförhandlingen har mottagit remissen av Gestaltad livsmiljö – en ny politik för arkitektur, form och design (SOU 2015:88) och har som myndighet under regeringen skyldighet att svara. Vi har valt att endast kommentera de delar som direkt berör Sverigeförhandlingen.

Regeringen beslutade den 15 maj 2014 att se över politiken för arkitektur, form och design och samma dag utsågs Christer Larsson, stadsbyggnadsdirektör i Malmö stad, som särskild utredare (Ku 2014:02, dir. 2014:69). Utredningen presenterade i oktober 2015 sitt betänkande "Gestaltad livsmiljö – en ny politik för arkitektur, form och design (SOU 2015:88). Syftet med uppdraget var att stärka arkitekturens, formens och designens värde och betydelse för individen, livsmiljön och den hållbara samhällsutvecklingen. Utredningen har analyserat den gällande politiken mot bakgrund av förändringar i omvärlden. Det finns idag en ökad medvetenhet om processens betydelse för resultatets värde, en ökande globalisering med fysiska, kulturella, miljömässiga och sociala konsekvenser, ett ökat resande och tilltagande migration samt ny kunskap om klimatets förändringar och naturens villkor och begränsningar. Dessa omvärldsfaktorer har legat i botten för utredningens förslag. Utredningen har även undersökt och inspirerats av internationella erfarenheter inom arkitektur-, form- och designområdet.

Utredningen lämnar förslag till nya nationella mål, som ska fånga helhetsperspektivet vilket utredningen benämner gestaltad livsmiljö: Den statliga politiken för arkitektur, form och design ska aktivt främja

- en helhetssyn präglad av kvalitet, samverkan och dialog i formandet av en attraktiv gestaltad livsmiljö,
- ett inkluderande och demokratiskt samhälle med tillgång till goda livsmiljöer, såväl enskilda som gemensamma,
- ett förebildligt agerande från det offentliga, i alla dess roller, för en stärkt kvalitet i den gestaltade livsmiljön och
- en bredare och tvärsektoriell kunskapsutveckling inom utbildning samt för utövare och aktörer inom området gestaltad livsmiljö.

Utredningen lämnar också förslag på att Statens centrum för arkitektur och design (Arkdes) ombildas till en ny myndighet för gestaltad livsmiljö, och att Arkdes samlingar övergår till ett statligt finansierat museum. Vidare föreslår utredningen att en riksarkitekt inrättas på Statens fastighetsverk, att offentlig upphandling utvecklas med avseende på gestaltad livsmiljö med flera förslag. Utredningen ser inget skäl till lagändringar men föreslår däremot uppföljning av de så kallade skönhetsparagraferna i plan- och bygglagen, vägagen, banlagen och miljöbalken.

SVERIGEFÖRHANDLINGEN

Inom ramen för statens arbete har utredningen föreslagit olika åtgärder för samverkan och förtydligande uppgifter med bäring på gestaltad livsmiljö. Sverigeförhandlingen är ett av vår tids största fysiska samhällsprojekt och kommer att påverka strukturer och värden på landsbygd och i städer. Utredningens bedömning är att de åtgärder som vidtas, till följd av Sverigeförhandlingen, av staten, regionerna, kommunerna och näringslivet tillsammans med medborgarna bör vara förebildliga. För att vara det är det utredningens bedömning att arbetet från tidigt skisskede och genom hela genomförandet ska präglas av perspektivet gestaltad livsmiljö.

Överväganden

Sverigeförhandlingen tillsattes av regeringen den 1 juli 2014. Beslutet innebar att en särskild utredare, som ska fungera som förhandlingsperson, ska ta fram förslag till principer för finansiering samt förslag till en utbyggnadsstrategi för nya höghastighetsjärnvägar mellan Stockholm och Göteborg/Malmö, ingå överenskommelser med kommuner, landsting och andra aktörer kring medfinansiering av höghastighetsjärnvägen, åtgärder som förbättrar tillgängligheten och kapaciteten i transportsystemet och leder till ett ökat bostadsbyggande i storstadsregionerna med mera.

Sverigeförhandlingen instämmer i att byggandet av nya höghastighetsjärnvägar, åtgärder för ökad tillgänglighet och ökat bostadsbyggande med mera behöver göras med en omsorg om livsmiljöernas långsiktiga kvalitet. Sverigeförhandlingen har ett nära samarbete med Trafikverket som planerar och utreder höghastighetsjärnvägen. Trafikverket arbetar processinriktat med bland annat åtgärdsvalsstudier och landskapsanalyser i detta tidiga skede. Vi har även genom vårt uppdrag att nå överenskommelser om finansiering och utformning ett nära samarbete med berörda kommuner som bland annat har ansvar för planering och utformning av städernas utveckling. Därtill har Sverigeförhandlingen en referensgrupp som ska bidra med sakkunskap när det gäller resurseffektiv stadsutveckling. När förhandlingsskedet är avslutat, då avtal tecknats, kommer en styrelse att inrättas för att följa upp parternas åtagande och vårda avtalen. Sammantaget gör Sverigeförhandlingen bedömningen att perspektivet gestaltad livsmiljö finns med i det pågående arbetet.

Stockholm den 26 februari 2016

HG Wessberg
Förhandlingsperson

Catharina Håkansson Boman
Biträdande förhandlingsperson

Läs mer om Sverigeförhandlingen på www.sverigeforhandlingen.se